

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา และลักษณะและเงื่อนไขการปรับตัวทางด้านวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทแดง หมู่บ้านโพนทอง อำเภอนาทราชทอง นครหลวงเวียงจันทน์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและการวิจัยในภาคสนาม ใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมและมีส่วนร่วม และนำเสนอผลการวิจัยโดยวิธีพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า ประวัติศาสตร์และลักษณะทางสังคมวัฒนธรรมไทแดง ประวัติศาสตร์ของไทแดงพบว่าส่วนมากจะเป็นการย้ายถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มชาติพันธุ์อื่น และบางครั้งได้รับผลกระทบจากการครอบงำจากวัฒนธรรมอื่น ทำให้ไทแดงได้ผ่านกระบวนการปรับตัวหลายครั้ง ในบางครั้งไทแดงได้มีการยึดหยุ่น ยอมรับในวัฒนธรรมที่มีพลังมากกว่าและบางครั้งไทแดงได้พยายามสร้างวาทกรรมขึ้นมาเพื่อปฏิเสธการยึดเหนี่ยวทางวัฒนธรรม โดยไม่ให้เกิดความขัดแย้ง ส่วนลักษณะทางสังคม วัฒนธรรม ในอดีตสังคมวัฒนธรรมของไทแดง ในระบบการปกครองจะเป็นระบบเจ้าก๊ก เจ้าเหล่า หรือการปกครองแบบสืบทอดอำนาจ และสังคมให้บทบาทกับเพศชายมากกว่าเพศหญิง จะเห็นได้ได้มีการแบ่งพื้นที่ทางกิจกรรมทางสังคมและภายในครัวเรือนระหว่างหญิงชายอย่างชัดเจน

ส่วนลักษณะและเงื่อนไขของการปรับตัวของไทแดง พบว่าลักษณะของการปรับตัวของไทแดง แบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ 1) ช่วง อพยพ ไทแดงได้โยกย้ายและตั้งถิ่นฐานชุมชนหลายที่หลายแห่ง บางครั้งคนในชุมชนได้แยกกระจัดกระจายปะปนกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ทำให้มีการปรับตัวเพื่อให้กลมกลืนไปตามสภาพแวดล้อมในถิ่นต่างๆ เกิดมีการผสมผสานทางวัฒนธรรมกับวัฒนธรรมเจ้าของถิ่น 2) ช่วงตั้งหมู่บ้านในชุมชนระยะแรก ปี ค.ศ. 1978 ไทแดงกลุ่มดังกล่าวได้มาตั้งชุมชนถาวรในเขต 5 ในอำเภอนาทราชทองและก็ได้กลายเป็นหมู่บ้านโพนทองในปัจจุบัน เมื่อไทแดงมาตั้งชุมชนอยู่ในเขตนาทราชทอง ที่เป็นที่ยอมรับเหมาะสมในการทำนาแต่เป็น

การปรับตัวในการทำนารวมตามนโยบายเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม และได้มีการยกเลิกประเพณีบางอย่างที่ไม่เหมาะสมกับนโยบายทางสังคมของรัฐ 3) ช่วงระยะเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจเป็นการตลาด ชุมชนได้มีการปรับตัวในการประกอบอาชีพมากขึ้น และชุมชนได้มีการปรับตัวทางด้านประเพณีความเชื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเฉพาะผู้หญิงได้มีบทบาทในสังคมมากขึ้น

สำหรับเงื่อนไขของการปรับตัวของชุมชนไทแดงหมู่บ้านโพนทองนั้นพบว่าเป็นผลมาจากนโยบายรัฐของแต่ละสมัย และที่ตั้งชุมชนไทแดงถูกอ้อมรอบด้วยชุมชนหลายกลุ่มที่แตกต่างกัน เช่น ไทลาว ไทพวน และไทขาวเป็นต้น ชุมชนเหล่านี้ล้วนแต่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่นับถือศาสนาพุทธ เด็กและเยาวชนไทแดงหมู่บ้านโพนทอง จึงมีความสนใจในการทำบุญในวัดพุทธศาสนาในวันสำคัญ ของหมู่บ้านใกล้เคียงมากขึ้น และแสดงตัวเองเป็นลาว เมื่ออยู่นอกชุมชน ทั้งที่รุ่นพ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ก็ยังให้ความสำคัญกับการนับถือผี แต่เมื่อลูกหลานยุคใหม่ชอบทำบุญในวัดผู้ปกครองก็ไม่ได้ห้ามปรามแต่อย่างใด ซึ่งในอดีตพ่อแม่คนรุ่นก่อนไม่เคยทำบุญที่วัดพุทธเลย นอกจากนั้นชุมชนได้มีการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมไปตามที่ตั้งบริบท และไปตามเงื่อนไขของการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัย ซึ่งสะท้อนให้เห็นปรากฏการณ์ในการปรับตัวและการยอมรับวัฒนธรรมของชุมชน ที่มีความแตกต่างกันในคนแต่ละรุ่น

The objective of this research was to study background, characteristics and condition regarding the culture adaptation of the Tai Daeng ethnic group in Ban Phonthong, Muang Nasaithong, Nakhonluang Vinetiane. It was a qualitative study conducted through field and document studies. Data collection included interviews and both participant and non participant observations. Result of the study was presented as the analytical description.

It was found historical of and the investigation of conditions in the social culture, history was found migration has relationship with other ethnic groups and sometime ha affect from The research result was found that history and social and cultural characteristic of the Tai Daeng ethnic group were analyzed. The history of the Tai Daeng was indicated that most of the groups moved to other places with relation of ethnic groups. Sometime other influential affectation was taken. It made the Tai Daeng ethnic group carried out adaptation process. The Tai Daeng was flexible and accepted in powerful culture, sometimes the Tai Daeng was built statement for refuse the cultural pushing with no conflict. In term of the social and cultural characteristic of the Tai Daeng ethnic group was indicated that in the part, politically the social and culture of the Tai Daeng was in form of faction, group or descendant politics. Male has had more roles than female in the society. Especially, the social and household activities were divided among female and male distinctly.

It was found that there were 3 phases of culture adaptation among the Tai Deang in Ban Phonthong including 1) Migration, Tai Daeng had migrated and settled down in various communities. Some were mixed with other ethnic groups resulting in the cultural adaptation harmoniously with local culture. 2) Village settlement in 1978, Tai Daeng had set up permanent

communities in zone 5 in Muang Nasaithong, It has become Ban Phonthong nowadays. In the beginning, this area was low-lying land suitable for rice farming. However, rice farming at that time was conducted as a commune activity according to the economic policy of Socialism. In addition, some traditions had been banned due to the social policy of state. 3) The changing of economic policy to free trade, communities had adapted by creating more jobs. Communities also adapted their traditions and beliefs in accordance with the social change especially the increasing roles of females in the society.

The investigation of conditions in the adaptation among the Tai Daeng in Ban Phonthong revealed that the adaptation was affected by policy of many governments in the past. Moreover, the location of Tai Daeng communities was surrounded by many ethnic groups including Tai-Lao, Tai-Phuan, Tai-Kao which were all Buddhist. As a result, Tai Daeng children and teenagers were increasingly interested in making merit on special Buddhist occasions at temples in nearby villages. They also presented themselves as Loa people when they were out of the communities. Even though their grandparents still paid respect to ghost, children were not barred from making merit at temples before. Beside, the communities had changed their culture according to the setting context, economic, social and political changes though time. This reflects culture adaptation and the acceptance of different cultures of people in each generation.